Læringsforløb: “At være til på mange måder”

Målgruppe: Mellemtrin (5.–6. kl.) og udskoling (7.–9. kl.)

Varighed: 1–6 lektioner (kan tilpasses)
Fag: Dansk, samfundsfag, kristendomskundskab/filosofi

Læringsmål

Eleverne skal:

1. Få indsigt i, hvad det vil sige at være dyslektiker – og hvordan det opleves indefra.
2. Reflektere over begreber som *normalitet*, *inklusion*, *forskellighed* og *fællesskab*.
3. Øve sig i at sætte sig i andres sted og være nysgerrige på andre måder at være i verden på og andre måder at se verden på.
4. Lære at sproget ikke kun sidder i bogstaver – men også i lyd, krop, billeder og oplevelse.

Faglig forankring – læringsmål og fælles mål

Dette læringsmateriale tager udgangspunkt i udstillingen 'Fordelene ved at være ordblind' og har fokus på rummelighed, inklusion og perspektivmangfoldighed. Det understøtter både faglige mål og tværgående kompetencer i Folkeskolens Fælles Mål for dansk, samfundsfag og kristendomskundskab.

Indsigt i, hvad det vil sige at være dyslektiker – og hvordan det opleves indefra

Dansk: Kommunikation og fortolkning – Eleven kan fortolke andres perspektiver og sætte ord på personlige oplevelser og følelser.
Samfundsfag: Sociale og kulturelle forhold – Eleven har viden om sociale grupper, normer og identitet.

Refleksion over begreber som normalitet, inklusion, forskellighed og fællesskab

Dansk: Fortolkning – Eleven kan samtale om etiske og eksistentielle spørgsmål med afsæt i forskellige udtryksformer.
Kristendomskundskab: Livsfilosofi og etik – Eleven har viden om forskellige livsopfattelse og menneskesyn.

Øvelse i at sætte sig i andres sted og være nysgerrige på andre måder at være i verden på

Dansk og samfundsfag: Eleven kan udvise forståelse for andres tanker og følelser og drøfte inklusion i fællesskaber.
Samfundsfag: Medborgerskab – Eleven kan handle i forhold til inklusion og demokratisk deltagelse.

Læring om at sproget ikke kun sidder i bogstaver – men også i lyd, krop, billeder og oplevelse

Dansk: Fremstilling – Eleven kan udtrykke sig med billede, lyd og krop samt viden om multimodale udtryksformer.

Tværgående mål i Folkeskolen

- At fremme elevernes alsidige udvikling.
- At styrke demokratisk dannelse og medmenneskelig forståelse.
- At bidrage til et inkluderende skolemiljø med lige deltagelsesmuligheder.
- At ruste eleverne til at leve i en kompleks og mangfoldig verden.

FORLØB 1

1. Åbning: Hvad er normalt?

Samtaleoplæg: Hvad betyder det at være "normal"? Er der noget, vi alle skal kunne for at passe ind?

Aktivitet: "**Normmeter**" – Elever stiller sig fysisk på en skala i klassen, når læreren læser udsagn op. Formålet med øvelsen er at finde ud af, at det er svært at sige, hvad der er "normalt". Normalen vil være der, hvor flest er, men vi er som mennesker meget forskellige. Alle har punkter, de er "anderledes" på.

- "Jeg synes det er let at læse højt i klassen"
- "Jeg lærer bedst ved at lytte"
- "Jeg holder korrekt på min blyant"
- "Jeg lærer bedst, når jeg bruger min krop og bevæger mig"
- "Jeg kan godt lide at være kreativ og fordyber mig bedst i billedkunst og håndværk og design"
- "-"
- **Find selv på flere udsagn**

Diskussion på klassen efterfølgende. Hvad vil det sige at være **normal kontra anderledes**? Bed eleverne komme med eksempler på, hvordan man kan være anderledes (også helt små ting). Hvorfor er vi mon forskellige?

Find selv på flere spørgsmål.

2. Udstillingsbesøg eller lydklip fra værket

Lyt til udvalgte dele af *Fordelene ved at være ordblind* (eller oplev det på museet)

<u>Fokuspunkter:</u>

- Hvad siger personerne om det at være ordblind?
- Hvad overrasker jer?
- Er der noget, I kan genkende – selv hvis I ikke er ordblinde?

3. Undringskort (gruppearbejde og samtale)

Brug undringskortene som samtalestartere (evt. i en version med lyd eller læreroplæsning). Eksempler:

- Hvordan ville en skole se ud, hvis den var lavet til dig?
- Hvad er det sværeste og det bedste ved at være dig?
- Hvad kan man være god til uden at få karakter for det?
- Find selv på flere tekster

(undringskort kan skrives ind i "ark til undringskort")

Vælg mellem en af to kreative opgaver til din klasse:

4. A Kreativ opgave: "Min superkraft"

Formål: At blive opmærksom på, hvor man selv skiller sig positivt ud. God anderledeshed ved en selv.

Eleverne laver deres eget *superkraft-kort* – med billede, navn og beskrivelse af en personlig styrke.

Inspiration kunne være fx fodboldkort eller lærerens eget kort.

Materialer:

Digitalt: Pc'er med et program, der kan sætte et kort op

Analogt: Karton, farveblyanter/tusser, måske noget, man kan lime på som pynt

4. B "Hvis jeg kunne bygge en skole…"

*Formål***:** Eleverne skal forestille sig en skole, hvor der er plads til alle – også dem, der lærer anderledes, føler sig anderledes eller oplever verden på deres egen måde. Opgaven stimulerer kreativitet, samarbejde og refleksion over fællesskab, inklusion og læring i en mangfoldig verden.

Opgavebeskrivelse til eleverne

Forestil dig en skole, hvor ALLE føler sig velkomne.

En skole, hvor det ikke kun handler om at læse og skrive hurtigt, men om at lære på mange måder – med kroppen, med ørerne, med hænderne, med fantasien.

En skole, hvor man må og kan være sig selv – uanset hvad!

Inspiration – spørgsmål I kan tale om først

- Hvad skal der være i din skole, så alle føler sig trygge?
- Hvordan kan man lære, hvis man ikke lærer bedst med bøger?
- Hvordan ser klasseværelserne ud?
- Hvad skal lærerne være gode til?
- Hvad er "lektier" i din skole?
- Hvordan bliver man hørt, hvis man ikke er god til at sige noget højt?

Tænk over: Rum, møbler, akustik, materialer, farver, materialer/udstyr til undervisningen, størrelse på klasser mv.

Læreren spørger undervejs ind til, hvorfor eleverne vælger, som de gør.

Din opgave er at designe din egen drømmeskole!

Sådan kan du gøre

Du kan arbejde alene eller sammen med en gruppe. Vælg én af følgende måder (eller find på din egen!):

- Tegn din skole som et kort, bygning eller som personer og stemninger
- Byg den i pap, LEGO, modellervoks eller andet
- Lav en collage med udklip fra blade og egne ord/billeder
- Lav en lille film eller lydoptagelse, hvor du viser eller forklarer, hvordan skolen fungerer
- Skriv en skoleavis med artikler fra fremtidens skole: Hvad lærer man? Hvordan føles det at gå der?

Afslutning på skoleprojektet:

Præsentér jeres skole for klassen, for en anden klasse eller som udstilling på skolen eller museet.

Tal om ligheder og forskelle: Hvad er vigtigt for os alle? Og hvorfor er det vigtigt? Hvad har vi ikke tænkt på *før*.

5. Fælles afslutning: Manifest for rummelighed

Klassen laver sammen et *manifest* med 5 sætninger, der beskriver, hvordan man kan gøre skolen mere inkluderende.

Hæng det op på skolen – eller send det til Struer Museum som del af udstillingssporet.

6. Perspektivering

Tag fat i begrebet **neurodiversitet**: At menneskers hjerner fungerer forskelligt – og det er helt normalt.

Diskuter andre former for usynlig forskellighed: ADHD, angst, flersprogethed, generthed, autisme, introvert kontra ekstrovert osv.

Brug evt. litteratur, fx: *En flodhest i huset* af Martha Christensen, uddrag fra *Nike* af Casper Eric, tekster af børn/unge med ordblindhed

Læringsforløb: “At læse verden – før, nu og i morgen”

Målgruppe: Udskoling (kan differentieres til mellemtrin)

Fag: Historie, dansk, samfundsfag
Varighed: 3–5 lektioner
Udgangspunkt: Udstillingen *Fordelene ved at være ordblind*

Læringsmål

- Eleverne får indsigt i, hvordan dysleksi er blevet forstået og behandlet historisk.
- Eleverne arbejder kildekritisk og refleksivt med normalitet, undervisning og identitet.
- Eleverne sammenligner historiske perspektiver med nutidige erfaringer.
- Eleverne udvikler forestillinger om fremtidens skole og inkluderende læringsmiljøer.

Lærervejledning – At læse verden: Dysleksi i et historisk perspektiv

Dette læringsforløb tager udgangspunkt i udstillingen 'Fordelene ved at være ordblind' og undersøger, hvordan synet på dysleksi og læsevanskeligheder har ændret sig gennem historien. Forløbet lægger op til tværfagligt arbejde i dansk, historie og samfundsfag og inddrager både historiske kilder og personlige vidnesbyrd.

Struktur og forløb

Lektion 1 – Hvad er dysleksi?
→ Fælles brainstorm og samtale om nutidens opfattelser af ordblindhed.
Lektion 2 – Historisk tilbageblik
→ Læreroplæg og arbejde med historiske kilder om synet på læsevanskeligheder.
Lektion 3 – Lytning og udstilling
→ Besøg på Struer Museum eller brug af lydklip fra udstillingen.
Lektion 4 – Spejl og vindue
→ Refleksion over, hvad historien siger om i dag – og visioner for fremtiden.
Lektion 5 – Skab fremtiden (valgfri)
→ Kreativ opgave, hvor eleverne designer fremtidens skole eller udtrykker deres refleksioner i lyd, billede eller tekst.

Fag og forankring

Dansk: Fortolkning, multimodale udtryk, samtaleetik, identitet og sprog.
Historie: Kronologi, forandring og kontinuitet, kildekritik.
Samfundsfag: Medborgerskab, sociale normer, inklusion og fællesskab.

Evaluering og produktion

Eleverne kan vurderes formativt gennem deres deltagelse i samtaler og gruppearbejde, samt ved deres refleksioner i spejl/vindue-arket. Slutprodukter fra lektion 5 kan danne grundlag for en afsluttende fremlæggelse, udstilling eller lydfortælling**.**

STRU
ERMU
SEUM

FORLØB 2

Lektion 1: Hvad er dysleksi – og hvad tænker vi om det i dag?

- Brainstorm: Hvad ved I om ordblindhed? Hvad tænker I, når I hører det ord?
- Kort introduktion til dysleksi i dag – fx med video/lydklip eller elevoplæg
- Diskussionsspørgsmål:

- Hvorfor tror I, det stadig kan være svært at tale om at være ordblind?
- Hvad betyder det, når nogen siger, at "jeg er ikke dum – jeg er ordblind"?

Lektion 2: Et historisk blik – hvordan har man tidligere forstået læsevanskeligheder?

- Oplæg fra lærer:

- Læsning som elitefærdighed i 1800-tallet og skolereform
- Skolens fokus på korrekthed og skriftlighed i 1900-tallet
- Diagnoser, fejl og specialskoler i 1960–1980'erne
- Vendepunkt: inklusion og anerkendelse i 1990'erne og frem

- Arbejde med historiske kilder, fx:

- Uddrag fra gamle forskellige officielle kilder og fx lægelige fremstillinger af dysleksi
- Avisartikler om "dovne drenge" i 1950'erne
- Interviews med ældre personer med dysleksi

- Opgave: Eleverne skal finde *"historiske spor af normalitet"*:

- Hvordan blev dysleksi beskrevet?
- Hvordan blev "det rigtige barn" fremstillet?

Lektion 3: Udstillingsbesøg eller lydklip – fortidens stemmer møder nutiden

- Besøg på Struer Museum / lyt til udvalgte vidnesbyrd
- Fokus:

- Hvordan oplever børn og unge i dag det at være dyslektiker

Lektion 4: Spejl og vindue – hvad kan vi lære af historien?

- Diskussion:

- Hvordan har synet på dysleksi ændret sig – og hvorfor?
- Er der stadig ting i vores skole eller samfund, der gør det svært at være dyslektiker?

    - Øvelse: Lav et spejl og et vindue:

- *Spejlet:* Hvad siger historien om vores tid?
- *Vinduet:* Hvordan kunne en fremtid se ud, hvor forskellighed er en styrke?

Lektion 5 (valgfri): Skab fremtiden

Kreativ opgave:
Eleverne laver deres *"Skole for fremtiden"* som:

- Podcast / lydfortælling
- Manifest / artikel / fremtidsvision
- Visuelt værk (plakat, collage, tegning, film)

Inspiration – spørgsmål I kan tale om først

- Hvad skal der være i din skole, så alle føler sig trygge?
- Hvordan kan man lære, hvis man ikke lærer bedst med bøger?
- Hvordan ser klasseværelserne ud?
- Hvad skal lærerne være gode til?
- Hvad er "lektier" i din skole?
- Hvordan bliver man hørt, hvis man ikke er god til at sige noget højt?

Tænk over: Rum, møbler, akustik, materialer, farver, materialer/udstyr til undervisningen, størrelse på klasser mv.

Materialer

- Uddrag fra historiske kilder (kan udvælges eller laves af mig)
- Lydklip / citater fra udstillingen
- Kulturhistoriske genstande
- Elevark med spørgsmål, spejl/vindue-skema og kreative rammer

MATERIALEPAKKE

Spejl og vindue – refleksion over dysleksi og læring

Historien kan være et spejl – noget, vi spejler os i og genkender os selv i. Men den kan også være et vindue – noget, vi kigger ud af og forestiller os en anden fremtid igennem.
Brug dette ark til at reflektere over, hvordan synet på læsevanskeligheder har ændret sig – og hvordan det kunne ændre sig endnu mere.

Spejlet – hvad ser vi fra historien?

- Hvad fortæller historien os om, hvordan man har set på dysleksi før i tiden?
- Hvad minder det jer om i dag – findes der stadig rester af det i nutiden?
- Hvad har forandret sig – og hvorfor?

Vinduet – hvordan kunne fremtiden se ud?

- Hvis du kunne bestemme: Hvordan skulle man forstå og møde dysleksi i fremtiden?
- Hvordan kunne skolen være mere rummelig for alle?
- Hvad ville du gerne tage med fra fortiden – og hvad vil du gerne lægge bag dig?

Afslut med at skrive en sætning eller et billede, der fanger din drøm om en skole med plads til forskellighed:

"I min fremtid er der plads til..." _____

Undringskort

Hvad kan man være god til uden at få karakter for det?	Hvordan ville en skole se ud, hvis den var lavet til dig?	Hvad er det sværeste og det bedste ved at være dig?